

Behandling med botulinumtoxin av barn och ungdomar med neurogen blåsrubbning

Sven Mattsson, docent, Barn- och ungdomskliniken US, Linköping, Gunilla Glad Mattsson, IKE, K&B, Linköpings universitet, Anders Spångberg, med.dr, överläkare, Urologkliniken, US, Linköping

Bakgrund

Injektioner med botulinumtoxin, Botox®, i blåsväggen (detrusor), är en etablerad behandling vid överaktiv blåsa och inkontinens och används på vuxna och ungdomar med ryggmärgsbräck med visad framgång. Behandlingseffekten förväntas vara 1/2 - 1 år och kan upprepas vid behov. Den unga individen kan under en känslig period i utvecklingen stärkas med att bli kontinent samtidigt som barnen bli äldre och så småningom själva kan medverka i beslut om eventuella kirurgiska ingrepp. Vi ville undersöka om Botox®, kan användas för att förbättra inkontinensen för barn och ungdomar med neurogen blåsrubbning.

Metod

Barn och ungdomar med neurogen blåsrubbning som följs på PNUT-enheten, Barn- och ungdomskliniken, US, Linköping erbjöds behandling. Kriterier för deltagande var att barnet/ungdomen använde ren intermitterent kateterisering (RIK) för att tömma blåsan och hade en överaktiv blåsa och inkontinens.

Injektion av läkemedlet i blåsväggen sker via cystoskopi. Narkos eller lugnande/smärtstillande medel under ingreppet erbjuds om barn och föräldrar så önskar. Miktionsobservationslistor (frekvens, volym, läckage) görs under 3 dygn före och efter behandling var 3:e månad till 1 år efter behandlingsstart. Frågeformulär kring aktuell blås och tarmfunktion tillsammans med frågor kring psykosocial påverkan, besvaras i samband med cystometriundersökning före och 3 månader efter behandlingsstart. Etisk ansökan beviljad vid Linköpings EPN (Dnr M67-05).

Preliminära resultat

Hittills har 18 barn/ungdomar 10 pojkar och 8 flickor (ålder 8 - 20 år) behandlats, varav 5 har fått en andra behandlingsomgång och 1 barn 3 behandlingar. Vid uppföljning (17 barn) efter 3 månader noterades en signifikant ökning av blåsvolymen (p 0,03) och lägre blåstryck (p 0,004). Efter behandling kunde barnen också ha en större volym i blåsan innan läckage uppstod (p 0,03). Barn o föräldrar skattade inkontinensen från 0 (inga läckage) till 5 (mycket, nästan alla dagar). Vid 15 av 23 behandlingar uppgavs minskade läckage (p 0,003) där 48 % skattade läckagen från 0-1 vilket innebär torr eller nästan torr. Ännu ett barn var torrt med blåsdämpande medicin (antikolinergika) redan före behandlingen med Botox® men efter även utan medicin. Alla utom 4 barn behandlades med antikolinergika före Botox®. Effekten av Botox® mätt utifrån när antikolinergika åter sattes in, alternativt när läckagen åter ökade, var i medel 5,4 månader (md 4) men 4 ungdomar hade god effekt i 12 månader eller längre. Inga biverkningar har noterats.

Slutsats

Behandling med botulinumtoxin av barn och ungdomar med neurogen blåsrubbning har effekt på blåsfunktionen, men förhållandevis kortvarig. Flertalet får minskade läckage men endast ett fåtal blir helt kontinenta. En förklaring kan vara att majoriteten av de i studien ingående barnen har överaktiv blåsa i kombination med slutmuskelsvagheter (sfinkter insufficiens) och botulinumtoxin förväntas huvudsakligen ha effekt på överaktiviteten i blåsan.